

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף צד עמוד א

1

דמאספורק: בית שמאי אוסרין, וב"ה מתירין. מאי טעמיה דבית שמאי? אמר קרא: אגם שניהם - לרבות שינייהם. ובית הלל? אמר קרא: הם - ולא שינייהם. ובית שמאי הא כתיב הם! הוא מיבעי ליה: הם - ולא ולדותיהם. ובית הלל? תרתי שמעת מינה: הם - ולא שינייהם, הם - ולא ולדותיהם. ובית הלל נמי הכתיב גם! גם לב"ה קשיא. רבי אליעזר בן יעקב מאי היא? דתניא, ר' אליעזר בן יעקב אומר: הרי שגזל סאה של חטין, טחנה, לשה ואפאה והפריש ממנה חלה, כיצד מברך? אין זה מברך אלא מנאץ, ועל זה נאמר: בבוצע ברך נאץ ה'. ר' שמעון בן אלעזר מאי היא? דתניא, כלל זה אמר ר' שמעון בן אלעזר: כל שבח שהשביח גזלן - ידו על העליונה, רצה - נוטל שבחו, רצה - אומר לו הרי שלך לפניך. מאי קאמר? אמר רב ששת, ה"ק: השביחה - נוטל שבחו, כחש - אומר לו הרי שלך לפניך, דשינוי במקומו עומד. אי הכי, אפילו השביח נמי! אמרי: מפני תקנת השבים. ר' ישמעאל מאי היא? דתניא: מצות פאה להפריש מן הקמה, לא הפריש מן הקמה - מפריש מן העומרים, לא הפריש מן העומרים - מפריש מן הכרי עד שלא מרחו, מרחו - מעשר ונותן לו; משום ר' ישמעאל אמרי: אף מפריש מן העיסה ונותן לו. א"ל רב פפא לאביי: איכפל כל הני תנאי לאשמועינן כב"ש? א"ל, הכי קאמרי: לא נחלקו בית שמאי וב"ה בדבר זה. אמר רבא: ממאי? דלמא עד כאן לא קאמר רבי שמעון בן יהודה התם - אלא בצבע, הואיל ויכול להעבירו על ידי צפון; ועד כאן לא קאמרי ב"ש התם - אלא לגבוה, משום דאימאס; ועד כאן לא קאמר ר' אליעזר בן יעקב התם - אלא לענין ברכה, משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה; ועד כאן לא קאמר ר"ש בן אלעזר התם - אלא בהכחשה דהדר; ועד כאן לא קאמר ר' ישמעאל התם - אלא לענין פאה, משום דכתיב תעזוב יתירא; וכי תימא, ליגמר מיניה! מתנות עניים שאני, כדבעי ר' יונתן, דבעי ר' יונתן. מאי טעמא דר' ישמעאל? משום דקסבר שינוי אינו קונה, או דלמא בעלמא קסבר שינוי קונה, והכא משום דכתיב תעזוב יתירא? ואם תמצי לומר, טעמא דר' ישמעאל משום דקסבר שינוי אינו קונה, תעזוב יתירא דכתב רחמנא למה לי? ותו, לרבנן תעזוב יתירא דכתב רחמנא למה לי? מבעי ליה לכדתניא: המפקיר כרמו, והשכים לבקר ובצרו - חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה, ופטור מן המעשר. אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי שמעון בן אלעזר. ומי אמר שמואל הכי? והאמר שמואל: אין שמין לא לגנב ולא לגזלן אלא לנזקין; בשלמא לרבא, דאמר: כי קאמר ר' שמעון בן אלעזר התם בהכחשה דהדר, לא קשיא, כי קאמר: הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דשינוי במקומו עומד - בהכחשה דהדר, וכי קאמר שמואל התם: אין שמין לא לגנב ולא לגזלן אלא לנזקין - בהכחשה דלא הדר; אלא לאביי, דאמר: כי קאמר רשב"א - בהכחשה דלא הדר קאמר, מאי איכא למימר? אביי מתני הכי, אמר רב יהודה אמר שמואל:

כו' ופריך ולקנינהו בשינוי השם משמע דאי קנו ליה תו לא הוי מצוה הבאה בעבירה ודוחק לומר דסבר כרבי יצחק בר נחמני דלא חייש התם למצוה הבאה בעבירה ועוד אמר התם (ד' לא.) האי כשורא דמטלתא עבדו ביה רבנן תקנתא מפני תקנת השבים וסוכה לא בעינן משלכם ולא מיפסל אלא משום מצוה הבאה בעבירה וכי קנייה בתקנתא דרבנן לא חשיב מצוה הבאה בעבירה כ"ש אי קנה קנין גמור והא דאמר בריש הגזול קמא (לקמן ד' צד.) הרי שגזול סאה חטין טחנה לשה אפאה והרים ממנה חלה כיצד מברך אין זה מברך אלא מנאן ודחי ליה התם דמצי סבך בעלמא דשינוי קונה והכא משום מצוה הבאה בעבירה אע"ג דקנה קודם לכן לענין ברכה להזכיר שם שמים עליו ראוי להחמיר יותר אי נמי התם דחוי בעלמא הוא והשתא לעיל פריך אביי שפיר מקרבנו ולא הגזול דאי יאוש קנה אמאי מיפסל הא לא חשיב מצוה הבאה בעבירה כיון דקודם שהקדישה קנאה אלא ודאי יאוש גרידא לא קני אלא מחמת שהקדישה דה"ל יאוש ושינוי רשות או יאוש ושינוי השם כדמסיק לבסוף ולכך מפסל משום דה"ל מצוה הבאה בעבירה ובהניזקין (גיטין ד' נה. ושם) נמי אי לא דתני עלה מגופא דברייתא לא מצי פריך לעולא דאע"ג דיאוש לא קני שפיר חל הקדש משום דה"ל יאוש ושינוי השם ואדרבה מגופא דברייתא הוי סייעתא לעולא דאי יאוש קני כי לא הקדיש נמי פטור מד' וה' דשלו הוא טובח ושלו הוא מוכר כדפריך מינה לקמן (ד' סח.) רבי יוחנן לריש לקיש דאמר יאוש קני ואדרבה תימה דלא פריך מינה לרב יהודה דפליג

שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרמ"ט

3

דברים הפוסלים בארבעה מינים, ובו ו' סעיפים.

סעיף א

* כל ארבעה המינים [א] א [א*] * פסולים * (א) בגזול ובגנוב, בין לפני יאוש ב' בין (ב) לאחר יאוש; א (א) אבל גזול וקנאו (ג) <א> בלא סיוע המצוה, * כגון (ד) גזל לולב א ושיפהו, (ה) כשר, דקנייה בשינוי מעשה * (ו) ומיהו ב לא יברך עליו; ויש מי שאומר דלא נפסל גזול וגנוב (ז) אלא לגנב ולגזולן עצמו, * אבל לאחרים כשר [ב] בשאר הימים, (ח) חוץ מיום ראשון. הגה: ומשום זה יש לזהר * (ט) שלא יקצץ הישראל * בעצמו אחד מארבעה מינים שבלולב {א} לצורך לולבו, דקרקע אינה נגזלת, ה וסתם כותים (י) גזלי קרקע הם ויבא במילה לידו, * [ג] אלא (יא) יקצצו כתי (יב) ויקנה מהם (תשובת הרשב"א סי' תתנ"ב הגהות אשר"י סי' פ לולב הגזול); ואין חילוק בזה * בין ארץ ישראל (יג) י ארץ ישראל (יד) שאגזו ח כתי ועשאו, כשר כמו סוכת כתי. (מדכי הל' קטנות).

סעיף ב

(טו) וכן שאול ביום ראשון, משום דבעינן לכם (ויקרא כג, מ). הגה: * [ב] והמודד הנאה (טז) מלולב של תביר * או מלולבו של עצמו, * אינו יוצא בו (יז) ביום א', דלא הוי שלכם. (תשובת רשב"א סימן תשמ"ו, ותשמ"ז).

סעיף ג

וכן (יח) של עיר הנדחת (יט) יא ושל אשרה (כ) יב <א> של ישראל, ב' פסול; אבל של עבודת כוכבים, (כא) לכתחילה לא יטול (כב) (ג) ואם נטל יג ה' יצא <א> מיום ראשון ואילך, (כג) דלא בעינן לכם. (ויקרא כג, מ). הגה: ודוקא שלא נתכוון לזכות בו, אבל אם נתכוון לזכות בו ה"ל של ישראל דאינו יוצא בו; ודוקא קודם שנתבטל, אבל אם נתבטל ביד כתי, אפי' מכוון לזכות בו אח"כ, ב' יצא כדיעבד (רבינו ירוחם נ"ח ח"ג ר"ן) (כד) ועיין לעיל סי' תקפ"ו.

סעיף ד

* <א> גנות (כה) הצעירים של עובדי כוכבים, וכיוצא בהם מבתי שמשיהם, (כו) יד [י] מותר ליטול משם לולב או שאר מינים * (כז) למצוה (ואפי' האילן נטוע לפני עבד' כוכבי, (כח) <א> כל זמן [י] שאין עובדין האילן) (רבינו ירוחם נ"ח ח"ג).

סעיף ה

(כט) ה' כל אלו שאמרנו (ל) שהם פסולין מפני מומין שביארנו, או * טו מפני גזל וגניבה, ביום טוב הראשון בלבד; אבל בשאר ימים, (לא) הכל כשר. הגה: (לב) ויש פוסלין במול כל ד' ימים, והכי נהוג, אבל שאול יוצא בו (טור והמגיד בשם פוסקים); וטו ומותר ליטול לולב של תביר בלא דעת תבירו, (לג) בשאר ימים, (לד) דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממונו, והוי כשאל (תה"ד סי' ק' ופסקיו סי' קנ"ט). (לה) וחסר כשר בשאר ימים (טור); (לו) ז וניטל פטמתו או עוקצו, דינו כחסר וכשר מיום ראשון ואילך (רבינו ירוחם נ"ח ח"ג); מיהו אם נקבוהו עכברים לא יטלנו אף בשאר הימים, משום מאוס (כל בו), (לז) יח <א> עד [יא] שיסיר ניקור העכברים; * אבל אם היה יבש או מנומך שפסול כל שבעת ימים, אף אם חתך היבשות או הנמור פסול כל שבעה, (לח) הואיל ובא מכח פסול (הגהות אשר"י פ' לולב הגזול). ומותר לכתחילה (לט) להתנות על אתרוג (מ) שיהיה יב' כולו ליום ראשון, ושאינו בודל ממנו כל בין השמשות של ליל שני ואילך, (מא) ומותר או לכתחילה (מב) לאכול ממנו מיום שני ואילך, ולצאת ידי מצוה עם (מג) הנשאר (כ"י בשם הרא"ש), אלא שאין אנו בקיאים בתנאים, כדלעיל בסוף סימן תרל"ח בהג"ה; והפיסול (מד) שהוא משום עבודת כוכבי, או מפני (מה) שאותו אתרוג ב' ח' אסור באכילה, או מפני (מו) כא שאינם מינם, או שהם (מז) חסרים השיעור, בין ב"ט ראשון בין בשאר ימים, פסול. (מח) כב <א> וחזית [יב] פוסלת (מט) כל שבעת הימים (רבינו ירוחם נ"ח ח"ג ר"ן פ' לולב הגזול). והעושים <א> שני י"ט, * פסולי ראשון נוטלין בשני, אבל ברוכי (נ) לא מברכינן. (ואם יש לתבירו לולב ואתרוג כשר, (נא) כג <א> יסך על של תבירו, מדעתו) (ד"ע).

סעיף ו

(נב) בשעת הדחק, שאין נמצא כשר, (נג) כד כל [יד] הפסולים (נד) נוטלין כה ואין מברכיין. הגה: (נה) ויש מכשירין (נז) ו' לולב יבש, אפי' לטך עליו (רמב"ם פ"ח המגיד); וכן נוהגין לטך על לולבין יבשים, (נח) אפי' בדאיכא אחרים לחים (אגור); אבל בשאר מינים אין לנהוג הכי; ויש מקילין (נח) אפילו בהדס יבש (הגהות מיימוני ומרדכי), (נח) ויש לסמוך עליהו בשעת הדחק; ואע"ג כ' דחסר כשר בשאר ימים, [יד*] אין לחתוך אתרוג לב' או ג' חלקים ולחלקו ולצאת בו, אפי' בשעת הדחק; דדוקא חסר ונשאר העיני קיים, כשר, אבל כי האי גוונא מקרי חתיכת אתרוג ולא אתרוג (ר"ן ופסקיו מהרא"י סימן נ"ב); וכל זה לענין לברך עליו, אבל בלא ברכה (נט) כח יכול ליטול כל הפסולין ולא יברך עליהם (טור).

מגן אברהם סימן תרלז

4

א (פמ"ג) (מחה"ש) וכן כו'. צריך עיון על מה שנדחק מהר"ל ומביאו בשל"ה היאך יוצא אדם מסוכה לסוכה ע"ש דהא קיילין כחכמים שמותר לצאת מסוכה לסוכה:

ב (פמ"ג) (מחה"ש) גזולה כשרה. אינו מדוקדק דהא דרשינן לך למעוטי גזולה וכמש"ל אלא דבגזל קרקע כשרה דאינה נגזלת והוי ליה שאולה:

ג (פמ"ג) (מחה"ש) וכן בקרקע וכו'. וצריך עיון שנהגו קצת לעשות סוכ' ברשות הרבים ואם כן סוכה גזולה הוא וא"ל דבני העיר מוחלין להם דהא ברה"ר יש לכל העולם חלק בהם (עבח"מ סי' קס"ב ס"ב) ואת"ל דכל ישראל מוחלין מ"מ הרי יש לעכ"ם חלק בהם ומלשון רש"י בסוכה דף ל' ע"ב משמע דוקא מישאל אסור אבל מעכ"ם שרי ואע"ג דק"ל גזל העכ"ם אסור מ"מ לא מקרי מצוה הבאה בעבירה וכו"ל הש"ג ור"יו, אבל בס' יראים כתב דאפי' למ"ד גזל העכ"ם שרי מ"מ לא מקרי לכם וכתשו' הרשב"א סי' תתנ"ב כתב דמה שכ' רש"י מישאל ל"ד דהא גזל עכ"ם מעכ"ם אסור וישאל מעכ"ם נמי פסול וכ"כ ב"י ססי' תרס"ד וא"כ אסור לעשות סוכה ברה"ש העכ"ם לא מחלי על כך (ועמ"ש סי' תר"מ ס"ב) ואף דבדיעבד כשרה מ"מ נ"ל דאין לברך עליה דאע"ג דלית בה משום מצוה הבאה בעבירה כיון דלא קניא כלל כמ"ש הר"ן ור"יו מ"מ אין לברך עליה כמ"ש רס"י תרמ"ט וכ"מ בתוס' רפ"ג דסוכה וא"כ הוי ברכה לבטלה:

ד (פמ"ג) (מחה"ש) יצא. ומותר אח"כ לישב בה לכתחל' כדאי' בעובדא דריש גלותא:

ה (פמ"ג) (מחה"ש) דמי עצים. ואם אינו רוצה לתת דמי עצים לא יצא [טור ב"ה] וכן עיקר דהא מדאורייתא פסול בכל ענין כמ"ש הר"ן ותוס':

ו (פמ"ג) (מחה"ש) לא יצא. ערס"י תרמ"ט וגבי סוכה הוי כמו לולב ב"ט ראשון דכתיב לך למעוטי גזול':

ז (פמ"ג) (מחה"ש) לא יצא בה. דאין עלי' תורת שאולה כיון דלא קיימא ברשותו של ראובן ול"ד לקרקע דבחזקת הבעלים עומדת ולכך אין קרקע נגזלת עכ"ל התוס' ובהג"א כתב שלא מדעתו כ' הב"ח שכצ"ל בתוס' וכ"כ רש"א וכ"כ ד"מ אבל אם השאיל לו שמעון הקרקע לז' ימי החג ואח"כ הוציאו מסוכתו קיימי העצים ברשות ראובן ואינה נגזלת וה"ל כשאולה ביד שמעון (ב"ח) ומל' רמ"א שדילג תיבת שלא מדעתו משמע דס"ל דה"ה אם עשאה מדעת שמעון וכדאיתא בנוסחאות הישנים של התוס' דהא מ"מ אין הקרקע עומדת ברשות ראובן דאינה רק שאולה לז' ימים ואינה עומדת בחזקת ראובן וקשה דהא אע"פ שאין הקרקע נגזלת מ"מ העצים נגזלים וא"כ כשהוציא חברו מסוכתו היא פסולה דהא אין כאן תקנת השבים כיון דלא טרח בה וצ"ל דמחובר לקרקע כקרקע, וקשה למ"ד בח"מ סי' צ"ה דבית לאו כמחובר לקרקע הוא ע"ש בהגה ועיין בש"ך שם שהרבה להשיב עליו וכל קושיותיו יש לדחות ד"ל כיון דהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה נקנה הבית עמו דמטלטלים נקנה אגב קרקע וה"ה לאינך ע"ש כי אין כאן מקומו אך מכאן הוא קשה וי"ל כיון שלא קנה הקרקע גם העצים לא קנה דהא לא משך בהם וכ"כ בהדיא בב"ק סוף דף קי"ז דלרבנן דקרקע אינה נגזלת אפי' מטלטלין המונחים בתוכה אין נגזלים ולר"א הקרקע נגזלת והמטלטלין נקנין עם הקרקע ומעתה י"ל דלהכי נקט הג"א שלא מדעתו דאלו בנה מדעתו ה"ל הקרקע של ראובן וקרקע אינה נגזלת וא"כ לא קנה ג"כ העצים אך כיון שבנה שלא מדעתו א"כ שמעון גזל העצים בלבד דהוי מטלטלין ואפשר לסתור כסתור דמי עיין בח"מ צ"ה גבי כל העומד לגדור וא"כ ה"ל גזילה ותקנת השבים אין כאן כיון דלא טרח בה ומיהו בח"מ סי' ש"ג דכשהקרקע שאולה לאחרים קונה המטלטלין שעליה ועב"ד סי' רכ"א ס"ז:

אליה רבה סימן תרלז

5

(א) לא אמרינן שלא יצא וכו'. צ"ע על מה שנדחק מהר"ל [מנהגים הלכות סוכות אות יז] ומביאו בשל"ה [סוכה, נר מצוה, ד"ה ד'ל מהר"ל] היאך אדם יוצא מסוכה לסוכה, הא ק"ל כחכמים שמותר לצאת (מג"א סק"א). ואפשר דמכל מקום יש לאדם למנוע לחוש לדברי אסור. ועוד נ"ל דסבירא ליה מ"ש רבי אליעזר בסוכה דף כ"ו [ע"א] היוצא מסוכה לסוכה ביטל מצוה ראשונה הכי פירוש, דאין יכול לחזור אחר כך לאכול בסוכה ראשונה דבמה שיצא בטלו, אבל במה שהולך מסוכה לסוכה אחרת אין איסור, וא"כ הך דרבי אליעזר אתיא (כר"ע) [ככולי עלמא]. והיינו שהשיב כך לאפוטרופוס של אגריפס, ולא השיב לו בלישנא דברייתא אין יוצאין מסוכה לסוכה, או דה"ל למינקט כך בברייתא דפלוגתא. וענין דמהר"ל מיירי נמי שהולך לאכול לסוכה אחרת רק לשעה וחוזר אח"כ לסוכתו, והיינו דמשני דיאכל גם כן בסוכתו כזית. ובזה מיושב לי קושיא חדשה, למאי שהבין במהר"ל שם דאיסור דוקא במי שיש לו ב' סוכות, מאי פריך הש"ס שם על הא דרבי אליעזר ששבת בסוכתו של יוחנן בר אילעי מהא דאמר דאין יוצאין מסוכה לסוכה, הא דוקא ביש לו ב' סוכות אסור והכא שבת בסוכה של יוחנן. אלא הך פלוגתא דאין יוצאין ענין אחר הוא מהא דביטל מצוה ראשונה ודל"ק.

(ב) והא דגבי שבעת ימים וכו'. והט"ז [סק"א] תירץ דהיכא דאפשר מפרשינן כפשוטו, משא"כ בסוכות דודאי אין מצווים לעשות כל ז' ימים, וכן בז' במצות הא אין חיוב אלא בלילה ראשונה, לכך דרשינן לה:

(ג) שלא מדעתו וכו'. והט"ז [סק"ד] כתב שמותר ליכנסו כמו בלולב, עיין סי' תרמ"ט [סעיף ה] דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממוניה. ודוקא כשבעל סוכה אינו שם, אבל כשהוא שם מקפיד ע"כ. ולענ"ד שאני לולב שאינו צריך לו אלא לשעה, משא"כ בסוכה מקפיד תמיד שיכנס כשאחר שם, דוגמא לזה בב"מ דף כ"ב [ע"א] גבי כלך אצל יפות:

(ד) שהיא של רבים וכו'. כתב מג"א [סק"ג] צ"ע שנהגו קצת לעשות סוכה ברשות הרבים וא"כ גזולה הוא, אף שישראל מוחלין כותים אינם מוחלין. ובספר יראים [סי' תכב] כתב דאף למ"ד גזל כותים שרי מכל מקום לא מקרי לכם, ואף דבדיעבד כשירה מכל מקום נ"ל דאין לברך עליה, דאע"ג דלית ביה משום מצוה הבאה בעבירה כמ"ש רבינו ירוחם [נתיב ח ח"ב נז ע"ד] ור"ן [יב ע"ב ד"ה והך], מכל מקום אין לברך עליה כמ"ש ריש סימן תרמ"ט, וכן משמע בתוס' ריש פ"ג דסוכה, וא"כ הוי ברכה לבטלה עכ"ל בקצרה [ולענ"ד לא דמי]. דלקמן קנה לה ע"י גזילה והוי לענין ברכה מצוה הבאה בעבירה, וכן מבואר בתוס' שם [ל ע"א] ד"ה משום וכו' וד"ה הא וכו', משא"כ הכא דלא קנה לה כלל. [וכן משמע בלשון רבינו ירוחם דף (נ"ד) [נ"ז] שכתב ומצוה בעבירה ליכא דאין זה אלא כיושב בסוכה שאולה, משמע דאף לענין ברכה אין איסור כמו בשאולה. ומ"ש מספר יראים נלענ"ד לאו ראייה, דקאי להדיא בסי' [קכ"ד] [תל"ב] על ד' מינין התלושין, אבל הכא בקרקע כיון דהוי כשאוולה הוי כמו לכם, ומצוה הבאה בעבירה ליכא כיון דשרי. ועוד דאף למ"ד דאסור כתב הוא גופיה לאו מצוה הבאה בעבירה הוא. ואף רשב"א בתשובה [ח"א] סי' תתנ"ב דכתב דרש"י [ל ע"א ד"ה מאי טעמא] לאו דוקא מישראל והוא הדין גזל מכותים, היינו לענין גזל גופיה, אבל לענין מצוה הבאה בעבירה אפשר דמודה. והשתא ניחא לענ"ד, דמכל מקום רש"י דוקא קאמר מישראל לפירוש שני דרש"י בדף ל' ע"ב [ד"ה וקרקע] שפירש אי נמי יאוש קני מצוה הבאה בעבירה הוא ע"ש ודל"ק. ועוד דנ"ל דגם בסי' תרמ"ט לא קאמר אלא דלא יברך לכתחילה, אבל שיהא ברכה לבטלה אינו מן הסברא, דעכ"פ יוצא בו, וכן משמע מלבוש שם [ס"ב]. לכן נ"ל שאין למחות לנהגין לעשות ברשות הרבים, ובריש סימן תרמ"ט [סק"ב] יתבאר עוד מזה:

(ה) וכן לא יקוץ וכו'. ואפילו ברשות כותים כדלקמן סי' תרס"ד [סי'] ותשובת רשב"א שם [ח"א סי' תתנד], ובי' והגהות אשר"י פ"ג סי' ג]. ובאליה זוטא [סק"א] הקשיתי על מ"ש במהר"ל [אות ח] תקנה שיתנו לעכ"ם פרוטה קודם שנוטלין ואז מותרת לו בשינוי רשות ע"כ, הא כל זמן שהוא מחובר לא קנה הכותי עצמו דקרקע אינה נגזלת, ומאי מהני נתינת דמים, סוף סוף לא נתייאש אלא בידי ישראל ואין זה אלא כמו נתינת רשות לבדו. ועוד תיקשי לרב הונא בדף ל' [ע"א] לא מצא תקנה ללוקחין שיקצצו עצמן. וכתבתי דאולי כוונתו שלא יקחן ישראל בלא דמים אחר שתלשן כותי דהוי גזל, ולפ"ז לא דק במטה משה [סי' תתקה] שהעתיק כדברי מהר"ל טרם שקצצן. גם הקשיתי על מ"ש מהר"ל שם דיש יאוש לקרקע, דסותר לש"ס דילן וכמ"ש בתוס' שם [ע"ב] ד"ה וקרקע וכו' ואגודה [סוכה סי' כג] וחל"מ סי' רל"ו [ס"ח] ושם הארכת:

(ו) סתם שדותיהן וכו'. הנה הט"ז בסוף סימן תרס"ד כתב שאין זה אלא ממדת חסידות ולא מצד הדין, שרב הונא היה בבבל שהוחזקו בכך ולא במקומות אחרים ע"ש. ולא נהירא להיות נגד מצאתי כתוב שהביא ב"י שם דגם במקומות אחרים הדין כן, וכ"כ בתשובת רשב"א [ח"א] סי' [תתנ"ד] [תתנ"ב], וכן משמע בהגהות אשר"י ואגודה שם, וכן פסקו כל האחרונים בריש סימן תרמ"ט. ומה שהקשה מגזל בתרא [ב"ק ק"ג ע"א] דרב אשי אמר מיד כותים אייתי לי, כבר תירץ הרשב"א ומצאתי כתוב דהפקר היה. ומה שהקשה הט"ז דא"כ למה לא אייתי מישראל לא קשה מידי, דמחמיר על עצמו היה. ועוד דלאו הפקר גמור הוא רק שאין מקפיד דומה להפקר כמ"ש בים של שלמה [ב"ק פ"י סי' כ], ולגבי ישראל לא רצה להקל. ועוד נ"ל דלפירוש שני דרש"י [ל ע"ב ד"ה וקרקע] דטעמא הכא משום מצוה הבאה בעבירה לא קשה מידי, דעובדא דרב אשי לא מצוה היה. לו"ד כתב הט"ז דבמקום שיש עצי יער של עיר והוא נתון רשות לקצוץ מי שירצה לכ"ע אין איסור, דדינא דמלכותא דינא, והוא הדין אם כותי אחד יש לו שדה ויערות מצד דין המלכות אין איסור, וצ"ע.

(ז) מישראל גזולה וכו'. אבל לשון רמ"א [סי' תרמט ס"א] סתם עכ"ם גזולי וכו', משמע שגזולים מכותים נמי חיישינן כמ"ש בתשובת רשב"א הנ"ל, וכ"כ לבוש גופיה סי' תרס"ד סעיף י'. וריא"ז בשלטי הגבורים [יג ע"ב אות ב] ורבינו ירוחם [נח ע"ב] מתירים

שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצא

6

דיני כתיבת המגילה ותפירתה, ובו י"א סעיפים.

סעיף א

(א) [*א] אין כותבין המגילה (א) אלא בדיו, (ב) על הגיל (ג) או על הקלף, כספר תורה; ואם כתבה (ד) <א> במי עפצים וקנקנתום, כשרה. כתבה בשאר מיני צבעונים, פסולה. (ה) וצריכה [א] שירטוט (ו) כתורה עצמה; ואין העור שלה צריך לעבד לשמה; (ז) וי"א שצריך עבוד לשמה.

סעיף ב

היתה כתובה על הנייר או על עור שאינו מעובד, [*ב] או שכתבה כותי או אפיקורס, פסולה; ודינה כספר תורה (ג) לענין [ג] היקף גויל וחטטורות חת"ן ותליית הה"ן וקופ"ן וכל גופות האותיות בצורתן ובחסרות ויתרות. הגה: * גם צריך לכתבה (ט) מן הכתב (ר"ן), (ז) ולהוציא כל תיבה מפיו קודם שיכתבנה, (יא) כמו בספר תורה (מהר"ק); ועשין כל פרשיותיה (יב) שתומות, ואם עשאן (יג) ה פתוחות, [ה] פסולה (הגהות מיימוני פ"ב ופסקי מהרא"י סימן צ"ג/כ"א); (יד) ובדיעבד אין לפסול מגילה משום חסירות ויתרות, ולא גרע מהשמט בה הסופר אותיות, דכשרה (הגהות מיימוני פ"ב וא"ו), כמו שנתבאר סי' תר"צ סעיף ג; (טו) וצריכה עמוד בסופה וחלק בראשה כדי להקיפה בו; וי"א שצריכה תגין, וי"א שאינה צריכה; הגה: ונהגו לתייגה, (טז) <ב> גם נהגו שלא לעשות לה עמוד (טז) כלל בסופה. (מהר"ל).

סעיף ג

עשרת בני המן צריך לכתבה כשירה, ולא כשאר שירות שחלק על גבי כתב, אלא (יז) מניח חלק בין כתב לכתב; ואם לא עשה כן, פסולה.

סעיף ד

י צריך (יח) [*ג] להאריך <ג> בול"ו דויזתא (בכתיבתה, וי"א (ט) בקריאתה) (ר"ן בשם הרא"ש ומהר"ל וב"י בשם א"ח); וצריך לכתוב איש בראש [י] דפא, (כ) ואת בסופה.

סעיף ה

אם תפרה בחוטי פשתן, פסולה.

סעיף ו

אם הטיל בה ג' חוטי גידים, כשרה, ובלבד שיהיו משולשות; * ומפני שיש בו פירושים שונים, צריך לצאת ידי כולם ויעשה שלשה תפירות (כא) בראשה וג' בסופה וג' באמצעיתה ותפירה אחת (כב) בחלק הרביעי מצד זה ותפירה אחת בחלק הרביעי שמצד האחר. הגה: ואם אין לו גידין יותר, מוטב לתפור הנשאר בחוטי פשתן מלהניחו בלא תפירה (הגהות מיימוני פרק ב' וכל בו); אבל אם יש לו גידין יתפור כולה בגידין; והתפירה תהיה מבחוץ ולא מבפנים (רבינו ירוחם נ"י ח"ד בשם א"ח).

סעיף ז

צריך להניח שיור בראש היריעה ובסופה, כשתופרם יחד, ובמשהו סגי.

סעיף ח

אין קורין * ה בצבור במגילה הכתובה (ג) בין הכתובים; ואם קרא, לא יצא אלא א"כ היתה (כד) יתירה על שאר היריעות או חסרה, כדי שיהא לה היכר; אבל * היחיד קורא בה, ואפילו אינה חסרה או יתירה, ויוצא בה ידי חובתו; ודוקא כשהיא כתובה בגליון כספר תורה.

סעיף ט

[א*ט] מגילה (כה) שהיא נקודה, וכן אם כתב בה בדף הראשון (כו) ט ברכות ופיוטים, אינה נפסלת בכך.

סעיף י

אם אין מגילה כשרה קורים אותה (כז) בחומש בלא ברכה.

סעיף יא

אם קרא במגילה גזולה, יצא (כח) יצא. הגה: ואם מבכרים עליה, עיין לעיל סימן תרמ"ט (כט) [*י] לענין לולב הפסול, (ל) וה"ה כאן.

תפירות המגילה

פרי חדש אורח חיים סימן תקפו

7

סעיף א

[כל השופרות כשרים בין פשוטים] בין כפופים וכו'. כתב הר"ן ז"ל [ראש השנה ו, א ד"ה וכתבו], דאפילו של תיש נמי יוצא בו. וטעמא דכפופים, כתב הטור [עמוד שמא] דאיתא בירושלמי [פרק ג הלכה ד] כדי שיכפפו לכם בתפלה, ולישנא דש"ס דילן [ראש השנה כו, ב] הוא, כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי, וכתב רש"י כמה דכייף איניש, בתפלתו פניו כבושין לארץ טפי עדיף משום "והיו עיני ולבי שם": ומה שכתב [הגה] וכן שופר מבהמה טמאה [פסול]. הר"ן [ראש השנה ו, א ד"ה ומיהו] בתחילה כתב, דאע"ג דאסיקנא [ראש השנה כו, א] "חוץ משל פרה" אפשר דוקא בטהורים אבל בטמאים לא, ולבסוף הניח הדבר בצ"ע. אבל מדברי התוספות [ראש השנה כו, א ד"ה חוץ] שכתבו אמתינית דתנן חוץ משל פרה, וז"ל, הא דלא קתני נמי חוץ משל ראם דשל ראם נמי איקרי קרן דכתיב וקרני ראם קרניו, שמא אינם חלולים ואינם ראויים לשופר. ומדלא משני דתנא בטהורים קמיירי, אבל ראם דהוי טמא, פסול משום דלא הוכשרו למלאכת שמים אלא של בהמה טהורה בלבד, משמע דסבירא להו דאפילו שופר מבהמה טמאה כשר. אבל בתוספות דאלו טריפות [חולין] דף מ"ד [עמוד א] בד"ה כדי תפיסת וכו' כתבו, ופירש ריב"ם ד' אצבעות בראמים גדולים, משמע דמין טהור הוא, וצ"ע. וכן יש מקשים על זה, דהא לא משכחת לה שופר מבהמה או חיה טמאה, דתנן בפרק ו' דנידה [נא, ב] כל שיש לו קרנים יש לו טלפים. ואינה קושיא, דגרסינן בפרק ואלו טריפות [חולין נט, ב], אלו הן סימני חיה שחלבה מותר כל שיש לה קרנים וטלפים, רבי דוסא אומר, יש לה קרנים אי אתה צריך לחזור על טלפים וכו', וכתבו בתוספות ז"ל [שם ד"ה אלו] בשם הריב"ם, דקרנים אתו לאפוקי מבהמה, אבל אכתי איכא לספוקי בחיה טמאה, לכך בעינן טלפים [ו] פרסותיה סדוקות, דהשתא ליכא לספוקי לא בחיה טמאה ולא בבהמה טהורה וחלבה מותר. רבי דוסא אומר כל שיש לה קרנים, קרני חיה, אי אתה צריך לחזור על הטלפים, דסבר דחיה טמאה אין לה קרנים, ומתניתין דכל שיש לו קרנים יש לו טלפים, רבי דוסא היא. והר"ן גופיה בפירוש ההלכות [חולין כ, א ד"ה ואלו] קאי בשיטה זו. אבל התוספות [שם] פירשו [גם] באנפא אחרינא [בשם ר"ת], שכפי אותו פירוש עולה במתניתין דפרק בא סימן [בנדה שם] דכל שיש לו קרנים יש לו טלפים, אתיא ככולי עלמא. וקשה על זה מהא דאמרינן בפרק במה מדליקין [שבת כח, ב], מאי הוי עלה דתחש שהיה בימי משה, אמר רבי אלעזר אמר רבי שמעון בן לקיש, אומר היה רבי מאיר, תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה הוא אם מין בהמה הוא, וקרן אחת היתה לו במצחו, ומדקאמר קרן אחת היתה במצחו שמע מינה טהור היה, דאמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו וכו', [ע"כ]. ואמאי לא פשיט ממתניתין דתנן כל שיש לו קרנים יש לו טלפים אלמא טהור הוה, ובשלמא לפי הריב"ם והר"ן ז"ל ניחא, דבעי למיפשט אפילו אליבא דרבנן ור"ש דקיל"ל כוותיהו. אבל לפי ר"ת, מתניתין אלימא טפי ומינה הוה ליה למיפשט. וז"ל, משום דמצינן למידחי דמתניתין בשיש לו שני קרנים, ולהכי פשיט מדרב יהודה דהשתא מסתמא מתניתין דיש לו קרנים מיתוקמא אפילו בקרן אחד, וכן כתבו בתוספות דחולין דף נ"ט [שם]. אמנם תמיהא לי מילתא, דא"כ היכי כללא כייל ותני ד"כל שיש לו קרנים" דהיינו אפילו קרן אחד "יש לו טלפים", והרי ראם שיש לו קרנים ואפילו הכי טמא. ותו קשה בש"ס בפרק במה מדליקין [הנ"ל], דכי היכי דפשיט דתחש הוא טהור מדאשכחן לשור שהקריב אדם הראשון דקרן אחת היתה לו במצחו והיה טהור, הכי נמי הוה מצי למיפשט מהא דתניא בחולין [נט, ב], דקריש אע"פ שאין לו אלא קרן אחד מותר, והך הוה ליה לאתויי, דברייתא עדיפא ממימרא, דבכמה דוכתי בתלמודא לא פשיט ממימרת אמורא (עם) [אם] כי פשיט מברייתא. ותו קשה, דכי פרכינן התם [בשבת שם] אהא דפשיטין מדרב יהודה שור שהקריב וכו', וליפשוט מינה דמין בהמה הוא, ומשינין, כיון דאיכא קרש דמין חיה הוא ולית ליה אלא חדא קרן איכא למימר מין חיה הוא, וקשה דאיכא למימר נמי, דכיון דאיכא ראם דמין חיה הוא ולית ליה אלא חדא קרן וטמא הוא, הכי נמי תחש דילמא טמא הוא, וצ"ע. והתוספות בזבחים דף [ק"ג] [ק"ג] [ע"ב] ד"ה אורזילא כתבו, דראם מין חיה טהורה, ובהכי ניחא הכל, ודלא כספר שיירי כנסת הגדולה [הגב"י אות א] שכתב דהוי טמא, וליתא: גרסינן בפרק ראוהו בית דין [ראש השנה כז, ב], כמה שיעור תקיעה, פירש רבן שמעון בן גמליאל כדי שיאחזנו בידו ויראנו לכאן ולכאן, דהוי טפת, ושיעוריה דטפת ארבע בגודל ושית בקטנה, וכמו שכתב המחבר לקמן סעיף ט', ועיין שם. ואם תקע בשופר פחות משיעור זה לא יצא, כדמוכח מדין ג' דלקמן, ופשוט הוא:

סעיף ב

[הגזול שופר ותקע בו] יצא וכו'. אבל באור זרוע [סימן רעד] פליג, וסבירא ליה דשופר גזול פסול, והויא פלוגתא דאמוראי בירושלמי ריש פרק לולב הגזול [סוכה פרק ג הלכה א], ורוב הפוסקים פסקו כמאן דמכשיר, ואור זרוע פסק כמאן דמיפסיל. ואינו מחזור, דהא בפרק ראוהו בית דין [ראש השנה כח, א] מכשרינן בדעבד שופר של עולה ושופר של עכו"ם, אלמא לא בעינן "לכם" משלכם. ומה שכתב אפילו לא נתייאו [הבעלים ממנו]. מיהו כתב הב"ח [עמוד שדמ דיבור ראשון], דאפילו לאחר שנתייאו לכתחילה לא יתקע, ופשוט הוא, וכדלקמן [דיבור הבא]: **כתב** מוהריק"ש ז"ל [בערך לחם], דכי היכי דאמרינן לקמן בסימן תרמ"ט [סעיף א] גבי לולב גזול, אפילו קנאו בשינוי לא יברך עליו, דהוא הדין הכא. ולי נראה, דכי היכי דמפליגין בין לולב גזול לשופר גזול לענין חיוב המצוה, כדאמרינן בירושלמי [סוכה שם] מה בין לולב ומה בין שופר, תמן בגופו הוא יצא, הכא בקולו, פירוש שמצות השופר אינה אלא השמיעה ואין בקול דין גזל, הכי נמי יש לחלק לענין הברכה, דשאני התם גבי לולב שמזכיר שם שמים על הנטילה ולהכי אינו בדין

מל"ק י"א חט"ט

8

הלכה יד

כל העונה אמן לא יענה לא אמן חטופה ולא אמן קטופה ולא אמן קצרה ולא ארוכה אלא אמן בינונית, ולא יגביה קולו יותר מן המברך, וכל מי שלא שמע את הברכה שהוא חייב בה לא יענה אמן בכלל העונים.

הלכה טו

כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן, התינוקות מלמדין אותן הברכות כתיקונן ואף על פי שהן מברכין לבטלה בשעת לימוד הרי זה מותר ואין עונין אחריהן אמן, והעונה אחריהן אמן לא יצא ידי חובתו.

הלכה טז

כל העונה אמן אחר ברכתיו הרי זה מגונה, והעונה אחר ברכה שהיא סוף ברכות אחרונות הרי זה נמשבח, כגון אחר בונה ירושלים בברכת המזון ואחר ברכה אחרונה של קריאת שמע הן של ערבית, וכן בסוף כל ברכה שהיא סוף ברכות אחרונות עונה בה אמן אחר עצמו.

הלכה יז

ולמה יענה אמן אחר בונה ירושלים והרי אחריה ברכת הטוב והמטיב, מפני שברכה זו בימי חכמי משנה תקנה וכאלו היא תוספת, אבל סוף עיקר הברכות של ברכת המזון היא בונה ירושלים, ולמה לא יענה אמן אחר אהבת עולם מפני שהיא סוף ברכות ראשונות של קריאת שמע וכן כל כיוצא בה מברכות שמברכין אותן תחלה לדבר כגון ברכות שמברכין לפני קריאת מגילה והדלקת נר חנוכה, למען לא יפסיק באמן בין ברכה ובין הדבר שבירך עליו.

הלכה יח

ולמה לא יענה אמן אחר ברכת הפירות וכיוצא בה, מפני שהיא ברכה אחת ואין עונין אמן אלא אחר * ברכה אחרונה שקדמה אותה ברכה אחרת או ברכות כגון ברכות המלך וברכות כהן גדול וכיוצא בהן להודיע שכבר השלים כל ברכתיו ולפיכך עונה אמן. +/השגת הראב"ד/ ולמה לא יענה אמן אחר ברכת הפירות כ' עד ולפיכך עונה אמן. כתב הראב"ד ז"ל/א"א/ לא ידעתי מהו זה וכבר אמרו הטעם לברכת המצות ומה בין ברכת הפירות לברכת המצות ואם אמר על ברכה אחרונה של שבעת המינים גם זה הבל כי בדאי על אותה ברכה עונין אמן אחריה ואין תוששן לדבריו עכ"ל. +

הלכה יט

כל האוכל דבר האסור בין בזזון בין בשגגה אינו מברך עליו לא בתחלה ולא בסוף, כיצד הרי שאכל טבל של דבריהם או שאכל מעשר ראשון שלא נטלו תרומותיו או מעשר שני והקדש שלא נפדו כהלכתן אינו מברך, ואין צריך לומר אם אכל נבלות וטרפות או שתה יין נסך וכיוצא בו. +/השגת הראב"ד/ כל האוכל דבר האסור כ' עד לא בתחלה ולא בסוף עד סוף הפרק. כתב הראב"ד ז"ל/א"א/ טעה בזה טעות גדולה שלא אמרו מברכין אלא שאין מזמנין עליהם לומר שאין להם חשיבות קביעות הואיל ואוכלין דבר האסור והוא כעין אכילת פירות שאין להם קבע לזמנן אבל ברכה תחלה וסוף למה לא יברכו הואיל ונהנו עכ"ל. +

הלכה כ

אבל אם אכל דמאי אע"פ שאינו ראוי אלא לעניים או מעשר ראשון שנטלה תרומתו אע"פ שלא ניטל ממנו חשבון תרומה גדולה והוא שהקדימו בשבלין או מעשר שני והקדש שנפדו אע"פ שלא נתן את החומש, הרי זה מברך תחלה וסוף וכן כל כיוצא בהן.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לא עמוד א

9

הושענא! - מעיקרא נמי לאסא הושענא קרו ליה.

תנו רבנן: סוכה גזולה, והמסכך ברשות הרבים. רבי אליעזר פוסל, וחכמים מכשירין. אמר רב נחמן: מחלוקת בשתוקף את חבירו והוציאו מסוכתו. ורבי אליעזר לטעמיה, דאמר: אין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו. אי קרקע נגזלת - סוכה גזולה היא, ואי נמי קרקע אינה נגזלת - סוכה שאולה היא. ורבנן לטעמייהו, דאמר: אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו. וקרקע אינה נגזלת, וסוכה שאולה היא. אבל גזל עצים וסיכך בהן - דברי הכל אין לו אלא דמי עצים. ממאי - מדקתני דומיא דרשות הרבים, מה רשות הרבים קרקע לאו דידיה הוא - סוכה נמי לאו קרקע דידיה הוא. ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן, אמרה ליה: ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי! צווחה ולא אשגח בה רב נחמן. אמרה ליה: איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה? אמר להו רב נחמן: פעיתא היא דא, ואין לה אלא דמי עצים בלבד. אמר רבינא: האי כשורא דמטללתא דגזולה, עבדי ליה רבנן תקנתא משום תקנת מריש. - פשיטא, מאי שנא מעצים? - מהו דתימא: עצים שכיחי, אבל האי לא שכיחא, אימא לא - קא משמע לן. הני מילי - בגו שבעה, אבל לבתר שבעה - הדר בעיניה. ואי חברו בטינא, ואפילו לאחר שבעה נמי - יהיב ליה דמי.

תנא: יבש פסול, רבי יהודה מכשיר. אמר רבא: מחלוקת בלולב. דרבנן סברי: מקשינן לולב לאתרוג, מה אתרוג בעי הדר - אף לולב בעי הדר. ורבי יהודה סבר: לא מקשינן לולב לאתרוג, אבל באתרוג דברי הכל הדר בעינן. ובלולב לא בעי רבי יהודה הדר? והתנן, רבי יהודה אומר: יאגדנו מלמעלה. מאי טעמא - לאו משום דבעי הדר? - לא, כדקתני טעמא, רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: כפת תמרים - כפות, ואם היה פרוד יכפתנו. - ולא בעי הדר? והתנן: אין אוגדין את הלולב אלא במינו, דברי רבי יהודה. מאי טעמא - לאו משום דבעי הדר? - לא, דהא אמר רבא: אפילו בסיב ואפילו בעיקרא דדיקלא. [ואלא] מאי טעמא דרבי יהודה התם - דקא סבר: לולב צריך אגד, ואי מייתי מינא אחרינא - הוה להו חמשה מינין. - ובאתרוג מי בעי רבי יהודה הדר? והתניא: ארבעת מינין שבלולב, כשם שאין פוחתין מהן - כך אין מוסיפין עליהן. לא מצא אתרוג לא יביא לא פריש ולא רמון ולא דבר אחר. כמושין - כשרין, יבשין - פסולין. רבי יהודה אומר: אף יבשין. ואמר רבי יהודה: מעשה

שולחן ערוך אורח חיים הלכות סוכה סימן תרלז

10

דין סוכה שאולה וגזולה, ובו ג' סעיפים.

סעיף א

<א> מי שלא עשה סוכה, בין בשוגג (א) בין במזיד, * עושה סוכה בחולו של מועד א' אפילו (ב) בסוף יום שביעי, א וכן (ג) יכול לצאת מסוכה זו (ד) ולישב באחרת.

סעיף ב

<ב> יוצאין בסוכה (ה) ב' {א} שאולה (ו) [א*] ב' וכן יוצאין בשל שותפות.

סעיף ג

(1) סוכה ב גזולה, כשרה. כיצד, אם תקף על חבירו והוציאו מסוכתו וגזלה וישב בה, יצא, (ח) ג' שאין הקרקע גזולת. הגה: מיהו לכתחלה {ב} לא ישב אדם בסוכת חבירו (ט) שלא מדעתו, כ"ש אם דעתו לגולה, וכן לא יעשה סוכה לכתחלה בקרקע של חבירו שלא מדעתו, * ג' וכן בקרקע (ז) שהיא של רבים (הגהות אשירי וא"י); מיהו בדיעבד יצא. <ג> וכן * (יא) ג' {לא יקצצו ישראל הסכך בעצמם, * (יב) אלא יקנו אותם מעובדי סוכים, (יג) דכל גול (יד) אין עושין ממנו סוכה לכתחלה (מהרי"ל); *} ואם גזל עצים * ועשה מהם סוכה, אף על פי שלא חיברן ולא שינה בהם כלום, * (טו) ו יצא; תקנת חכמים, שאין לבעל העצים ד' אלא (טז) ה דמי עצים בלבד; (יז) <ד> אבל אם גזל סוכה * העשויה בראש [ז] ה' הספינה או בראש העגלה, וישב בה, * (יח) ו לא יצא. הגה: וה"ה אם ראוהו בנה סוכה בקרקע ששטון, ושמשון תקף את ראוהו וגזל סוכתו הבנויה בקרקע שלו, (יט) ו לא יצא בה [ח] ואין כאן תקנת השבים, הואיל ולא טרח בה ולא הוציא עליה הוצאות (הגהות אשירי פ"ב דסוכה).

מ"ה גיורי' - אינו אמת קראתן יוסף, יו"ד פ"א ג' א"א